

Commissie-format
Verzoek college van B en W voor commissiebehandeling.
Vastgesteld in B en W vergadering van : 16 januari 2017
Onderwerp: Positiebepaling ten aanzien van de doorontwikkeling van de MRE ter voorbereiding op de MRE-bijeenkomst 31 januari 2018
Inhoud: Op 21 december jl, bent u door ons geïnformeerd over het proces om te komen tot de doorontwikkeling van de Metropoolregio Eindhoven (MRE). Op 31 januari a.s. is er een gezamenlijke bijeenkomst voor de raden en colleges van de 21 gemeenten die samen de Metropoolregio Eindhoven vormen. Ter voorbereiding op dit gesprek is door de MRE een vragenlijst aan u verstrekt met daarin de volgende hoofdvragen: 1. Wanneer is een opgave een regionaal thema voor de Metropoolregio Eindhoven? 2. Hoe kan betere samenwerking plaatsvinden op de thema's/opgaven zoals opgesomd bij vraag 3 in de vragenlijst? 3. Welke thema's moeten volgens uw gemeente op een schaalniveau van 21 gemeenten worden belegd? 4. Welke (inhoudelijke) toegevoegde waarde heeft uw gemeente de metropoolregio te bieden? Welke rol kunt u als gemeente binnen de metropoolregio vervullen? Zoals in onze brief van 21 december jl. toegezegd, treft u in onderhavig memo een eerste inhoudelijke lijn aan als antwoord op de vragenlijst van de MRE. De in juli 2017 vastgestelde visie 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst. Een visie op veerkrachtig bestuur' en de reactie van uw gemeenteraad op het evaluatierapport MRE, zoals vastgesteld op 26 september 2017, hebben de basis gevormd voor de beantwoording van de vragen. Tijdens de Commissie Bestuur & Economie van 18 januari a.s. gaan wij, aan de hand van deze inhoudelijke lijn, graag met u in gesprek over de toekomst van het MRE. Dit ter voorbereiding op de bijeenkomst van colleges en raden van het MRE op 31 januari a.s. <u>Zie hieronder voor de inhoudelijke positiebepaling ten aanzien van de toekomst van de MRE.</u> Financiële aspecten en dekking: Het voorstel kent geen financiële consequenties
Met dit verzoek mee te zenden stukken: 1. Vragenlijst Update MRE, leidraad voor het lokale gesprek 2. Beschrijving subregionale samenwerking SGE

Het college van B en W verzoekt:

- de Commissie Bestuur & Economie met een vertegenwoordiging van het College en elkaar in gesprek te gaan over de bijgevoegde vragenlijst om zodoende te komen tot een gezamenlijke inbreng vanuit de gemeente Helmond in de bijeenkomst van colleges van B&W en gemeenteraden op 31 januari 2018.

Ruimte voor eventueel vervolg inhoud:

Inhoudelijke positiebepaling ten aanzien van de toekomst van de MRE

Per vraag (incl. subvragen) treft u hieronder een voorgesteld concept antwoord aan. We hebben ervoor gekozen het concept antwoord op hoofdlijnen te formuleren en niet elke subvraag in detail te beantwoorden.

1. *Wanneer is een thema of opgave een regionaal thema voor de Metropoolregio Eindhoven?*
 - a) Wat is voor uw gemeente het overkoepelende belang voor de Metropoolregio Eindhoven voor de komende 4 jaar?
 - b) Wij vragen u om zo concreet mogelijk aan te geven wat uw gemeente van de samenwerking van de gehele metropoolregio nodig heeft om doelen van uw gemeente te bereiken. Dit zijn zaken die uw gemeente niet alleen kan bereiken en ook niet in sub regionaal verband.
 - c) Is het voor uw gemeente mogelijk dat er binnen Metropoolregio verband sprake is van differentiatie in intensiteit en snelheid van samenwerken? En is daarbij de (onvoorwaardelijke) steun van 21 gemeenten nodig voordat een thema of opgave op de schaal van de Metropoolregio geagendeerd wordt?
 - d) Wat moet de samenwerking opleveren in termen van (maatschappelijk) effect voor de regio, uw subregio en uw gemeente?
 - e) Wanneer is de samenwerking voor u geslaagd voor de regio, uw subregio en uw gemeente.

CONCEPT ANTWOORD

In ons regionaal handelen vormen de inhoudelijke stedelijke opgaven van Helmond steevast het uitgangspunt. Vanuit dat perspectief zoeken wij naar samenwerkingspartners met wie wij onze bovenlokale opgaven kunnen realiseren. Wij denken hierbij minder in rigide structuren en eerder in wisselende ecosystemen.

Wij zien de MRE als het samenwerkingsverband van de 21 gemeenten in zuidoost-Brabant dat van strategische en toegevoegde waarde is. De MRE vervult een belangrijke rol in het bewaken van de coherentie in de Brainportregio en brengt de gemeentelijke overheden binnen de Brainport bij elkaar. De MRE speelt als zodanig een belangrijke rol in het creëren van de randvoorwaarden om de Brainport-agenda succesvol uit te voeren. Naar de toekomst toe zien wij voor de MRE een blijvende rol voor die strategische vraagstukken die op het niveau de 21 gemeenten spelen.

Meer concreet en in lijn met onze reactie op het evaluatierapport, zijn wij van mening dat de MRE een rol heeft in belangenbehartiging, kennisdeling en beleidsafstemming op een beperkt aantal thema's op strategisch niveau die niet elders belegd zijn bij onder meer Brainport en de subregio's. Daar waar thema's efficiënter op de schaal van een subregio belegd zijn of kunnen worden, dient de rol van de MRE nadrukkelijk gericht te zijn op afstemming. Deze rollen kan de MRE vervullen binnen de thema's ruimte, mobiliteit en economie. Deze thema's dienen vervolgens verder aangescherpt te worden:

1. *Bij ruimte gaat het met name om het realiseren van een samenhang tussen stad en land en gezamenlijke vraagstukken zoals de transitie veehouderij effectief en efficiënt ter hand te nemen. Ook energietransitie en klimaatadaptie kunnen niet uitsluitend op lokaal niveau worden opgepakt, maar zijn bij uitstek ook een vraagstuk op het niveau van de 21 gemeenten in de MRE. Bij wonen heeft de MRE een rol in monitoring en kennisontwikkeling, maar kunnen programma-afspraken het best op subregionaal niveau gemaakt worden.*
2. *Bij economie gaat het om die resterende vraagstukken die niet bij Brainport, de subregio's of de arbeidsmarkregio's belegd zijn. Het vergt een nadere exercitie om de precieze economische vraagstukken op het niveau van de MRE te benoemen. Dit vraagt eerst inzicht wat op subregionaal niveau wordt opgepakt. Deze exercitie is reeds door het SGE gemaakt en is ter informatie bijgevoegd. De Brainport-agenda is gevoeglijk bekend. De functie van het Stimuleringsfonds en de rol van de MRE als subsidieverstrekker aan Brainport dient, tot slot, gehandhaafd te worden.*
3. *Bij bereikbaarheid gaat bovenal om regionale afstemming met betrekking tot de bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant. Daarnaast dient de GGA-taak via het MRE geborgd te blijven.*

Advies hierbij is de thema's zoveel programmatisch vorm en inhoud te geven zodat op het niveau van de 21 gemeenten overeenstemming bestaat over de doelen die we willen bereiken en die in lijn zijn met de gemeentelijke doelen. Het MRE heeft zijn meerwaarde voor de gemeente Helmond als het een effectieve bijdrage levert aan:

- *een energie-neutrale regio in 2035;*
- *regionale economische structuurversterking / goed regionaal vestigingsklimaat;*
- *een goed bereikbare regio.*

Als vanzelfsprekend dienen deze doelen in de regionale agenda nader te worden uitgewerkt.

In de realisatie van het bovengenoemde is daarbij voor ons een MRE van verschillende snelheden denkbaar. Echter, wel verbinden wij hier een minimale vereiste aan dat een opgave pas op het niveau van het MRE wordt opgepakt indien tenminste $\frac{3}{4}$ van de gemeenten dit ondersteunen. Ten overvloede: alle 21 gemeenten delen de kosten verbonden aan nieuwe opgaven via de MRE begroting.

2. Hoe kan betere samenwerking plaatsvinden op de thema's/opgaven zoals opgesomd bij vraag 3 in de vragenlijst?

- a) Waar is volgens uw gemeente de samenwerking in Metropoolregio verband (mogelijk thema-afhankelijk) voor bedoeld? De genoemde werkwijzen zijn bedoeld als inspiratie:
 - I. Kennisdeling/ informatie-uitwisseling
 - II. flexibele netwerksamenwerking
 - III. Afstemming (boven-)regionaal
 - IV. Lobby naar provincie, Rijk of Europa
 - V. Gezamenlijke visie/planvorming zonder besluitvorming
 - VI. Gezamenlijke visie/planvorming zonder besluitvorming en met taakuitvoering
 - VII. Gezamenlijke visie/planvorming met besluitvorming
 - VIII. Gezamenlijke visie/planvorming met besluitvorming en taakuitvoering
 - IX. Anders, namelijk...
- b) Bij welke gremia/gremium zou naar uw mening de regie belegd moeten worden? Bijvoorbeeld algemeen bestuur Metropoolregio of lokaal gemeenteraden?
- c) Bij welke gremia/gremium zou naar uw mening de control belegd moeten worden?
- d) Is een periodieke herijking van de agenda nodig om de adaptiviteit/flexibiliteit van de samenwerking te vergroten?
- e) Wat moet de regionale samenwerking in Metropoolregio verband absoluut niet opleveren?

- f) Zijn naast gemeenten naar uw mening ook andere samenwerkingspartners nodig welke de samenwerking in de Metropoolregio tot een succes maken? Indien ja, welke en hoe moet die betrokkenheid vorm krijgen?

CONCEPT ANTWOORD

Het eindrapport 'evaluatie MRE' geeft een aantal pijnpunten aan inzake de wijze waarop de MRE op dit moment georganiseerd is. Eén van de punten is dat er onduidelijkheid is over de rollen, taken en bevoegdheden waardoor organen en gremia van de MRE zowel afzonderlijk als systeem onvoldoende functioneren. Naar de toekomst toe dient de sturing op de MRE eenduidig vorm te krijgen, en wel vanuit het DB MRE. Daar dient de centrale regie te liggen. Het DB legt hierover periodiek verantwoording af aan het AB. Het AB stelt de financiële kaders vast. Uitgangspunt dient te zijn dat de activiteiten van de MRE zoveel mogelijk binnen de mandaten van de colleges plaatsvinden. Daar waar vraagstukken raadsbevoegdheden raken, dient als vanzelfsprekend per gemeente een afzonderlijk raadsbesluit over het desbetreffende vraagstuk te worden genomen.

De aard en inrichting van de werkplaatsen is divers. Tegelijkertijd ontstaat langs de inhoud van deze werkplaatsen de energie. De rol van de werkplaatsen en Regionaal Platform dient naar de toekomst scherper bepaald te worden. Tevens dient er meer verbinding te worden gelegd tussen de activiteiten uit de diverse werkplaatsen en de bijeenkomsten van het regionaal platform zodat er meer samenhang ontstaat.

Zoals ook uit het evaluatierapport blijkt, zijn de verwachtingen ten aanzien van het doel en de ambities van de MRE in de afgelopen periode niet eenduidig geweest. Naar de toekomst dient derhalve per opgave die door de MRE wordt opgepakt op voorhand de rol expliciet te worden gedefinieerd. De MRE kan in onze optiek de volgende rollen vervullen:

- *Belangenbehartiging;*
- *Afstemming over / tussen (subregionale) vraagstukken t.b.v. het borgen van de samenhang in zuidoost Brabant;*
- *In voorkomend geval visievorming op het niveau van de 21 gemeenten met incl. expliciete besluitvorming waar de uitvoering wordt belegd.*

Advies daarbij is om de toekomstige agenda van de MRE op hoofdlijnen te formuleren waardoor ruimte ontstaat om flexibel in te spelen op ontwikkelingen om ons heen. Dit vergt wel dat de agenda van een afwegingskader is voorzien zodat de activiteiten van de MRE gefocust en gericht op het realiseren van een aantal doelen blijft.

Tot slot, dient voorkomen te worden dat de samenwerking binnen de MRE log en bureaucratisch wordt. Per onderwerp kan worden gezien of er eventuele samenwerkingspartners zijn die voor dat onderwerp betrokken dienen te worden. De meerwaarde van hun betrokkenheid als kennispartner of stakeholder dient duidelijk te zijn. Een aantal opgaven die we noemen om op te pakken in MRE verband zoals energietransitie, transitie veehouderij, hebben baat bij nauwe betrokkenheid van waterschappen. Wellicht goed om bij die specifieke opgaven waterschappen als partner voor te stellen. De samenwerking dient echter niet op voorhand te worden uitgebreid met externe partners.

3. Welke thema's moeten volgens uw gemeente op een schaalniveau van 21 gemeenten worden belegd?

- a) Mogelijke thema's:
- I. Economische strategie
 - II. Ruimte strategie
 - III. Mobiliteit
 - IV. Transitie landelijk gebied

- V. Energietransitie
 - VI. Leisure
 - VII. Zorg/Vitale samenleving
 - VIII. Leefbaarheid, in relatie tot ruimtelijke strategie
- b) Zijn er onderdelen uit de lijst die belang van de metropoolregio niet dienen?
- c) Wat zijn cruciale ontwikkelingen (op de schaal van de Metropoolregio) die uw gemeente direct raken? En waarom is dat zo? En wat zou u dan op de Metropoolregio-schaal willen bereiken?

CONCEPT ANTWOORD

Reeds bij vraag 1 is antwoord gegeven op deze vraag. In onze optiek en in lijn met uw reactie op het evaluatierapport zien wij in eerste instantie een rol van de MRE bij de volgende opgaven:

- Ruimte: bij ruimte gaat het met name om het realiseren van een samenhang tussen stad en land en gezamenlijke vraagstukken zoals de transitie veehouderij effectief en efficiënt ter hand te nemen. Ook energietransitie en klimaatadaptatie kunnen niet uitsluitend op lokaal niveau worden opgepakt, maar zijn bij uitstek ook een regionaal vraagstuk. Bij wonen heeft de MRE een rol in onderzoek en kennisontwikkeling maar kunnen programma-afspraken het best op subregionaal niveau gemaakt worden.
- Economie: bij economie gaat het om die resterende vraagstukken die niet bij Brainport, de subregio's of de arbeidsmarkregio's belegd zijn. Het vergt een nadere exercitie om de precieze economische vraagstukken op het niveau van het MRE te benoemen. Dit vraagt eerst inzicht wat op subregionaal niveau wordt opgepakt. Deze exercitie is reeds door het SGE gemaakt. De Brainport-agenda is gevoeglijk bekend. De functie van het Stimuleringsfonds en de rol van de MRE als subsidieverstrekker aan Brainport dient, tot slot, gehandhaafd te worden.
- Bereikbaarheid: bij bereikbaarheid gaat bovenal om regionale afstemming met betrekking tot de bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant. Daarnaast dient de GGA-taak via het MRE geborgd te blijven.

In de beperktheid toont zich de meester. De afgelopen jaren is meerdere malen gesproken over het oppakken van nieuwe opgaven. Ons advies is juist de samenwerking te concentreren op die opgaven waarop de MRE een absolute meerwaarde kan vervullen en een constructieve bijdrage levert aan de cohesie in de regio.

4. Welke (inhoudelijke) toegevoegde waarde heeft uw gemeente de metropoolregio te bieden? Welke rol kunt u als gemeente binnen de metropoolregio vervullen?

CONCEPT ANTWOORD

De Brainportregio is een regio om trots op te zijn, en een regio om op door te bouwen. Als tweede stad met ruim 90.000 inwoners levert Helmond een fundamentele bijdrage aan deze Brainportregio. Als partner binnen zowel de Metropoolregio Eindhoven, als in twee subregio's (het Stedelijk Gebied Eindhoven en De Peel) willen wij onze verantwoordelijkheid nemen om samen met de MRE de samenhang in de totale regio te bevorderen.

Helmond, als stad van het doen, streeft ook in regionale samenwerkingsverbanden naar slagkracht. Slagkracht is immers van belang voor zowel de sociale als economische ontwikkeling van onze regio. Wij geven deze daadkracht vorm vanuit onze inhoudelijke stedelijke opgaven, maar zijn daartoe graag bereid samen met anderen gemeenten in onze regio op te trekken. De MRE kan op ons rekenen als een strategische en toegewijde partner. We geven daarbij echter wel expliciet aan dat we onze eigen opdracht niet uit het oog verliezen. We zullen in die zin ook naar de toekomst alert blijven dat de MRE van toegevoegde waarde blijft.

